

da bi, primjenom navedenog pravila o tumačenju nejasnoća, pravo izbora suda trebalo prepustiti brodarovu kontrahentu. Prema ovom pravilu, a na temelju klauzule o nadležnosti suda napisane na francuskom jeziku, sud pred kojim je podnesena tužba bio bi nadležan kao sud luke iskrcaja robe. Ovi problemi nisu specifični samo za francusko pravo, pa mogu i kod nas biti aktualni.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 4. III 1969.

Osiguratelji c/a Cie générale transatlantique
i Sté Transit général

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Špediterova odgovornost - Svjesno kriva deklaracija tereta od krcateljeve strane - Brodar ne odgovara za štetu koja je nastala na teretu koji je svjesno krivo naznačen - Smatra se da je teret krivo naznačen ako ne odgovara nazivima uobičajenim u trgovačkom prometu i u brodarovim tarifama, koje krcatelju moraju biti poznate - Generično naznačivanje robe krivo je naznačivanje premda ono obuhvaća vrstu ukrcanog tereta - Teret je svjesno krivo naznačen ako je krcatelju na temelju faktura moralo biti poznato o kojoj se radi - Špediter koji je svjesno krivo naznačio teret odgovara svomu komitentu za štetu koja je time prouzrokovana.

Brodar je od špeditera primio na prijevoz mesne konzerve ambalazirane u kartonskim kutijama. Na odredištu je utvrđeno da nekoliko kutija manjka. Osiguratelji su primaocu nadoknadili štetu za manjak, pa tuže brodara i špeditera da im nadoknade isplaćenu osigurninu.

Brodar se protivi tužbenom zahtjevu. Prema Zakonu od 18. VI 1966. brodar nije za štetu odgovoran ako se ustanovi da je krcatelj svjesno dao krive podatke na temelju kojih je brodar izdao teretnicu. U konkretnom slučaju krcatelj-špediter je naveo da se radi o konzerviranom mesu, a u stvari je bila šunka.

Drugotuženi špediter takodjer ne priznaje tužbeni zahtjev. Navodi da je on krivu deklaraciju dao u dobroj vjeri, prema tome nesvjesno, pa da za manjak odgovara brodar.

Sud je brodara oslobodio, a špeditera obvezao u smislu tužbenog zahtjeva iz ovih bitnih razloga:

U brodarovoj tarifi izdatoj od konferencije brodara za prijevoz između kontinenta i Korzike, a koju je tarifu špediter morao

poznavati, u jednoj grupi robe navedene su "konzerve od mesa, ribe i povrća, osim šunke u kutijama." Poznato je da nije uobičajeno šunku u kutijama nazivati generičnim nazivom konzerva. U trgovini mesom izrazi "soljeno meso" i "dimljeno meso" općenito označavaju grubo preradjenu govedinu ili ovčetinu u mjestu proizvodnje, redovito uključenu u životinjsku hranu, a rijetko, nakon daljnje prerade, u konzervirano meso namijenjeno ljudskoj prehrani. Na temelju toga sud smatra da krcatelj nije bio ovlašten šunku nazvati konzervirano meso.

Na osnovi iznesenog zaključuje sud da špediter nije bio u dobroj vjeri kada je krivo deklarirao sadržaj tereta. Ovo tim prije što je imao fakture koje mu je dostavio njegov komitent, a u kojima je tačno bilo navedeno da se radi o šunkama.

/DMF 1969, str. 755/
B.J.

Bilješka. - Gornja presuda je interesantna u nekoliko pravaca. Sud je zauzeo ova osnovna stajališta:

- a/ Brodar za svjesno krivo naznačeni teret ne odgovara na temelju same činjenice svjesno netačne krcateljeve krive deklaracije, bez obzira na uzročnu vezu između krive deklaracije i štete. S obzirom na ovakvo zauzeto stajalište sud se nije upustio u ispitivanje zbog kojih razloga je došlo do manjka. Još nije potpuno jasno riješeno pitanje da li bi brodar odgovarao ako bi se dokazalo da je teret nestao, odnosno da je oštećen namjerno ili drugom nepažnjom brodara ili njegovih ljudi. Npr. ako je ukraden.
- b/ Nadalje je sud zaključio da postoji kriva deklaracija kad se ona ne slaže s uobičajenim nazivima i nazivima koje postavlja brodarova tarifa. Ovaj drugi razlog može se odnositi samo na onoga krcatelja kojemu brodarove tarife moraju biti poznate. Sud smatra, čini nam se razlogom, da špediter te tarife mora poznavati. Ovo se poznavanje ne bi bez daljnega moglo zahtijevati od drugih krcatelja. Za njih se ova dužnost prosudjuje od slučaja do slučaja, a prema relevantnim okolnostima.
- c/ Sud je napokon stao na stajalište da je za svjesno krivu deklaraciju dovoljno da je krcatelj, prema okolnostima slučaja, bio dužan znati tačan naziv vrsti robe koja se predaje na prijevoz, bez obzira da li je taj naziv stvarno i znao. Teoretski ovo stajalište nije tačno, jer svjesno nešto krivo tvrditi znači tvrditi protivno svome znanju, a ne prema znanju koje bi izjavitelj morao imati, a stvarno ga nema. S praktičnoga gledišta međjutim stajalište suda zaslužuje priznanje jer s jedne strane prisiljava krcatelje

- prvenstveno špeditere - da s više pažnje daju izjave na temelju kojih brodar izdaje teretnicu, a s druge strane brodar oslobadjaju praktički nemogućega dokaza da je krcatelj znao da daje krivu izjavu. Striktno zahtijevanje ovoga dokaza od strane brodara čini čitav ovaj institut praktički neprijemljivim.

d/ Generični naziv robe nije dovoljan premda on obuhvaća vrst robe koja se predaje na prijevoz. Čini se da se ovo stajalište ne bi moglo bez daljnjega prihvatiti u svakom slučaju. Ono izgleda može doći do primjene samo pod pretpostavkom da brodar u svojim tarifama koje su krcatelju bile ili morale biti poznate, odnosno na neki drugi također za krcatelja relevantan način, u okviru genusa čini razliku o pojedinim vrstima robe.

B. J.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. IV-Sl-
-333/70-2 od 3. IV 1970.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof. dr Branko Jakaša

Pomorsko osiguranje - Osiguranje brodograditeljeve odgovornosti - Dokaz o odgovornosti osiguranika - Za štetu koju prouzroči manevriranjem brod koji se nalazi u prostoru brodogradilišta, a manevriranje je izvršeno na zahtjev brodogradilišta, odgovara brodogradilište - Za ovu odgovornost neodlučna je okolnost da li su manevrom upravljali zapovjednik broda ili brodograditeljevi radnici - Isto je tako neodlučno da li je brod imao pilota - Osiguratelj koji je osiguranjem pokrio brodograditeljevu odgovornost dužan je osiguraniku-brodogradilištu nadoknaditi štetu iz navedene njegove odgovornosti - Za utvrđivanje osiguraničke odgovornosti nije potrebna sudska presuda koja ga proglašava odgovornim - Ta odgovornost može se utvrditi i u parnici između osiguratelja i osiguranika iz naslova osiguranja

Tužitelj je brodogradilište, a tuženik je osiguratelj. Tužitelj navodi da je on s osigurateljem sklopio ugovor o osiguranju svoje odgovornosti. Za vrijeme manevriranja jednog broda u